

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1706. Soc. 167.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

pro fabricando pegmate, quo nunc est exornatum. Egerat illius facelli æditum, idcirco non oblitus Virginis, nec illa ipsius, quæ voluit socium in triumpho suo; nam vivere desit, quo die sanctissima DEI genitrix in Cœlos gloriôsè assumpta est.

P. Felix Barbofa.

30. In Domo Probationis Ulyssipone 17. Maji phthisi consumitur P. Felix Barbofa Scalabitanus. Intimis affectibus Societatem complexus Turbantibus Conimbricæ pacem Collegii quibusdam, ut anno 1695. dictum, inter expulso numerabatur, sive noxium eadem rapuerit procella, sive innoxium, sed existimatum turbatum participem; re non fuit: propterea facile ruptus obex, qui posset secundum ingressum impedire. Certè tam instantè admitti rursus poposcit, ut ex DEO id videretur, præsertim cum haberet fratres, & consanguineos locupletes. Iterum in ita Societate, absolutis studiis, Fari docuit moralem scientiam. Migrans Ulyssiponem peracturus tertium probationis annum, ibi decubuit morbo supremo. Accepturus viaticum, quamvis supra modum debilis, rogavit Præfectum valetudinarii, ut è lecto extractum sustentaret humi de genibus muniendum sacro viatico; cavit, ne Rectori fors prohibitu diceret. Id socius, inconsulto Rectorè non ausus. Verùm Rector tantæ pietati libenter indulgit.

Annus 1706. Soc. 167.

1.

Profecti ad Orientem.

Decem mare transmiserunt Indiæ populos ad fidem reduci, unus Lusitanus, cæteri diversarum fuere nationum. Præerat P. Gaspar Castnerius, qui ob gravissima negotia è Sina venit in Europam. Plurimus fuit in suadenda navigatione ad insulam *Timor* dictam, quam sciebat breviorè petentibus Sinam è Lusitania. Non parvas vicit difficultates; ac tandem obtinuit, ut rectè Macaum è Lusitania naves irent: cum ad tempus, qui è Lusitania contendebant ad Sinam, prius attingerent Goam; & non nisi secundo anno inde vela faciebant in Sinam. Hanc noxiam ambagem vitarunt Lusitani, P. Castnerii consilio annis sequentibus adhærentes. Utilissimum docet experientia. Redibat etiam P. Franciscus Noëlius, qui de Sina Romam acceperat. Uterque erat vir doctissimus.

Templum Fayalense.

2. Mense Julio usui cœpit esse templum Collegii Fayalensis dicatum sacrosanctæ Virgini à Gaudiis, quamvis Collegium D. Xaverium colat Patronum. Translatio Eucharistiæ facta solemnè supplicatione. Triduo luminibus nocturnis illustratum oppidum. Diurna in templo celebritas magno populi gaudio acta. Licet insula obnoxia sit terramotibus, placuit construi potius fornecem pro tegendo templo, quam lacunar aliud. Ex lapide adusto, seu ignea massa, quam è visceribus terræ vomunt incendia, exigui ponderis factus est fornix. Per pagos, & vicos Hortæ vicinos duo excurrerunt sacerdotes, tanto gentis motu, ut è Collegio sint alii missi, qui eos in excipiendis confessionibus iuvarent.

Misericordia DEI cum famina mortura.

3. Non praterendum silentio, quod contigit Præposito Domus Proffessæ Villavissolanæ. Vocatus est ad audiendam confessionem faminae cum morte luctantis. Absoluta confessione aderat cum viatico Parochus. Porrigit infirmæ. Reluctatur illa, & ardet à se additis verbis injuriosis; cumq; iterum, ac tertio id fecisset, curio cum Eucharistia in templum revertitur. Præpositus facta inquisitione ex domesticis, & vicinis, si quid scirent de moribus faminae; reperit multis ab annis iratam fratri suo, noluisse unquam ipsum ex odio alioque, & fratrem, & vicinam convenit, deditque in domum infirmæ: poenitens illa facti rogat ambos veniam; condonantur injuriæ. Iteratâ confessione revocatur cum viatico Parochus. Nullâ jam difficultate, imò lacrymis affusa suavis

bus cœlesti reficitur pane, grates persolvens DEO, quod se eripuisset æternis ignibus.

4. Nonâ Decembris amisit hæc Natio Regem suum Petrum hujus nominis secundum. Quod commune vulnus non leviter perculit nostram Societatem: eam semper magni habuit; ex quo suscepit regni gubernacula, usus confessorii est nostra familia. Deposito à Regni Optimatibus Alphonso Rege anno 1667. gubernavit titulo Principis regentis, dum frater in vivis fuit. Pacem attulit Lusitaniæ longo, & pertinaci bello annos octo supra viginti fessæ; quamvis gloriosis victoriis domi, forisque magnum sibi peperisset nomen. Eandem pacem conservavit annos octo supra triginta; donec, ut supra dictum, etiam ipse cum magna Europæ parte, magno illi, ut vocatum est, armorum fœderi pro Austriacâ Domo accederet.

Moritur Rex Petrus II.

5. Bis nuptias contraxit; ex secundis cum Maria Sophia genuit numerosam sobolem. Vir fuit piissimus, & modestissimus. Post mortem fratris, noluit solemnî ritu coronari. Longum esset recensere pia opera, quæ gessit. Id ad nationis scriptores attinet. Ad Alexandrum VIII. Pontificem Max. cum veritate scripsit, quidquid sibi redderent transmarinæ regiones, id à se impendi alendis Ministris Evangelicis, & fidei Catholicæ propagandæ.

6. Mirificè coluit sanctissimam Deiparentem. Singulis sabbathis illius simulacrum de Necessitatibus dictum invisebat. Erga divum Franciscum Patriarcham, & ejus familiam vix alius magis affectus. Anno integro ante mortem somnos cepit super nudis tabulis, aliisque se contrivit afflictationibus, cincto corpore asperâ veste cilicinâ, & multâ verberatione flagellato. Ferias sextas verni jejunii pane solum & frigidâ contentus transigebat. Non potuit adduci, ut vesceretur carnibus diebus, quibus mater Ecclesiâ imperat abstinenciam. Quia Societatis transmarinas missiones eis subsidii fovit, quæ subductis rationibus, æquarent dotem pro fundandis duobus Collegiis; idcirco per universam Societatem ei facta sacra & preces solita fieri pro duplicis Collegii Fundatore.

7. Funera domestica jam recenseo. Ulyssipone in Domo Professæ P. Franciscus de Cruce Lourissaliensis, Philosophiam Conimbricæ, Theologiam tradidit Ulyssipone, postea librorum Censorem egit in Collegio Romano. Reversus gubernavit Collegium D. Antonii. Fulsit moribus integerrimis, magnâ modestiâ, & prudentiâ. Erat in audiendis plebis & mendicorum confessionibus indefessus. Ad regendas animas exercitationibus sanctis deditas singulare nactus donum. Primus ille fuit Magister, & Confessorius Joannis Principis, qui ab eo permotus sibi sumpsit condendum ac dotandum monasterium monialium Lourissalii, cujus initia fecerat quædam soror P. Francisci, de qua scribit Georgius Cardozus in suo Hagiologio 28. Aprilis. A multis annis impenderat curas componendæ Bibliothecæ de Scriptoribus Lusitanis, quod opus laboris immensi mors 29. Januarii interrupit.

Obit P. Franciscus de Cruce.

8. In eadem domo 9. Februarii P. Vincentius Pereira Ulyssiponenensis, antiquæ sinceritatis vir, & columba sine felle. Rexit Maderense, & Cetobrigense Collegia, ac Ulyssipone domum tironum. Quotidie post horas Canonicas recitavit horas B. Virginis. Non sibi vel seni pepercit in laboribus nostri Instituti. Ibidem 17. Decembris senio confectus P. Franciscus Correa Massarelii prope portum natus. Conimbricæ Rhetoricam, Angræ Philosophiam, moralem scientiam professus in Portu. Ibi, Bracharæ, & Ulyssipone egit Confessorium Joannis Souzæ antistitis sanctissimi. Genius illi mitis, & prudenti sinceritate præditus. Rexit Bracharense Collegium, ac domum tironum Ulyssipone.

P. Vincentius Pereira.

P. Franc. Correa.

9. In divi Antonii Collegio 31. Octobris P. Franciscus Sarmentus Thiozelenensis. Studio animas salvandi petivit Indiam. Ibi vixit annos triginta cum magisteria, tum magistratus, & alia Instituti obiens munia. Deinde missus Procurator Romam. Ad Orientem rediit cum multis Operariorum suppetiis, ut suo loco memoratum. Denuo remeavit in Lusitaniam, acturus Goanum Procuratorem Ulyssipone. Fuit homo notæ virtutis, charitatis, ac propriæ demissionis.

P. Franc. Sarmentus.

Antonius Franco.

H h

fionis

